

Sirkka-Liisa Anttila kesk ym.

Talousarvioaloite määrärahan siirtämisestä Suomen Akatemialle myönnettyistä tutkimusrahoista Luonnonvarakeskuksen tutkimusrahoitukseen (20 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Kataisen hallituksen periaatepäätöksen (5.9.2013) mukaisesti Luken perusrahoituksesta tehtiin noin 19 milj. euron pysyvä siirto alkuperäisen tarkoituksen, eli maatalouden tutkimuksen ulkopuolelle, uusiin rahoitusinstrumentteihin: Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoitus sekä Valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva selvitys- ja tutkimusrahoitus (lisäksi noin 0,15 milj. euron verran Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistamiseen).

19,8 milj. euron vuosittaiset Luken tutkimusrahojen siirrot ovat johtaneet siihen, että tämän vaalikauden aikana tulee siirrettyä yhteensä 79,2 milj. euroa maatalouden tutkimusrahoja muihin tarkoituksiin. Luke on saanut tästä summasta takaisin vain n. 2 milj. euroa per vuosi.

Siirto on kumulatiivisesti kasvanut seuraavasti:

- 2014 1,5 milj. euroa
- 2015 3,7 milj. euroa
- 2016 13,3 milj. euroa
- 2017 ja siitä eteenpäin 19,1 milj. euroa.

Tämän lisäksi julkisen talouden tasapainottamiseksi on tehty leikkauksia, jotka ko. kaudella kasvovat 6 miljoonan euron tasolle. Siten Luken perusrahoitus leikkautui nopeassa tahdissa tasolta 95 miljoonasta eurosta (2014) tasolle 70 miljoonaa euroa (2017) (-26 %). Tämä leikkaus jäi päälle, eli on pysyvä rahoituksen siirto maatalouden tutkimuksesta pois.

Aktiivisuudesta huolimatta Luke on onnistunut saamaan uusista instrumenteista (Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoitus sekä Valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva selvitys- ja tutkimusrahoitus) vuositasolla keskimäärin vain noin 2 miljoonaa euroa tutkimusrahoituksen.

Valtioneuvosto tekee uusien rahoitusinstrumenttien teemapäätökset. Biotalousalan teemojen olisi pitänyt näkyä painopisteissä samalla painolla kuin ne näkyvät hallitusohjelmassakin. Perusongelma uudessa rahoitusrakenteessa on ollut sekin, että rahoitus niihin koottiin lähes yksinomaan tutkimuslaitoksilta, jotka edustavat julkisesta tutkimuksesta kolmanneksen, ja rahaa ovat olleet käyttämässä myös yliopistot, ammattikorkeakoulut ja yksityiset konsulttitalot. Luonnonvaralalla epäsuhtaa on kärjistänyt sekin, että historiallisista syistä (Luken muodostaneista tutkimuslaitoksista vanhin perustettiin 120 vuotta sitten vuonna 1898) tutkimuksesta iso osa on tehty ni-

Talousarvioaloite TAA 23/2018 vp

menomaan tutkimuslaitoksissa, joten leikkaukset ovat kohdistuneet täydellä painolla luonnonvara-alan tutkimukseen. Tämä kehitys on erittäin huolestuttavaa, koska ilmastonmuutos haastaa maatalouselinkeinon toimintaedellytyksetkohtalokkaalla tavalla.

Sopeutuakseen leikkauksiin Luke on lisännyt ulkopuolisen rahoituksen osuutta, vähentänyt henkilöstöä noin 400 henkilöllä (1 700 --> 1 300, -25 %), sulkenut toimipaikkoja ja tiivistänyt toimintoja. Henkilöstö on suoriutunut muutoksesta kiitettävästi, sillä samalla Luke on toteuttanut annetut ja ottamansa tehtävät ja monella mittarilla parantanut toimintaansa.

Nopeassa tahdissa tehdyt leikkaukset ovat olleet raskaat senkin takia, että viranomais- ja asiantuntijatehtävät (runsas neljännes Luken toiminnasta) rahoitetaan pääosin Luken perusrahoituksella. Tehtävien taustalla on sekä kotimainen että kansainvälinen, erityisesti EU:n, lainsäädäntö sekä Suomen tekemät kansainväliset sopimukset. Viranomais- ja asiantuntijatehtävien kokonaisuudessa tuotetaan yhteiskunnallista päätöksentekoa, elinkeinotoimintaa ja kansalaisia varten tietoa, tietovarantoja, tilastoja sekä asiantuntijapalveluita.

Viranomais- ja asiantuntijatehtävät sisältävät kasvihuonekaasuinventaarit, metsien, maa- ja puutarhakasvien, kotieläinten sekä kalojen geenivaraohjelmat, vieraslajiseurannat, luonnonvara- ja ruokatilastot, valtakunnan metsien inventointi, metsänjalostus, metsätuhojen ja metsätalouden vesistökuormituksen seuranta, luonnonvarasektoreiden suhdannekatsaukset, puutarhakasvien jalostus, maatalouden lajikekokeet, kasvinsuojeluaineiden tarkastus ja testaus, kotieläinten ruokintasuositukset, maa- ja puutarhatalouden kannattavuuslaskenta, Eläinten hyvinvointikeskus, suurpetoseurannat, hirvieläin- ja pienriistaseurannat, porolaiduninventoinnit sekä kalastoseurannat, kalojen valintajalostus, kalaistutukset sekä kalakantojen tilan arviointi.

Tarve viranomais- ja asiantuntijatehtäville kasvaa jatkuvasti biotalouden merkityksen kasvaessa ja sen myötä sektoreita koskevien kansainvälisten sopimusten ja lainsäädännön lisääntyessä. Luken perusrahoituksen voimakas leikkaus sopii huonosti tähän yhtälöön.

Luken osaaminen ja asemoituminen bio- ja kiertotalouden uusien ratkaisujen tuottajana kiinnittyy vahvasti kansallisiin biotalouden arvoketjuihin. Niissä on Suomen vahvuus ja hyvinvoinnin lähde myös tulevaisuudessa. Monilla bio- ja kiertotalouden toimialoilla on vahvaa kasvua, jonka tueksi tarvitaan yhä vahvempaa tutkimuspohjaista tietoa tukemaan esimerkiksi biotalousinvestointeja koskevaa päätöksentekoa.

Maatalouselinkeinomme tulevaisuuden turvaamiseksi ilmastonmuutoksen olosuhteissa maatalouselinkeino tarvitsee ehdottomasti omat korvamerkityt tutkimusrahansa. Suomesta loppuu ruuan tuotanto, jos emme tutkimuksen keinoin turvaa sen tulevaisuutta. Kysymys on myös elintärkeästä huoltovarmuuden turvaamisesta. Siksi Suomen Akatemian alta pitää siirtää Luken tutkimusrahoitus takaisin maa- ja metsätalousministeriöön.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta vähentää 20 000 000 euroa momentilta 29.40.54 ja lisää sen momentille 30.01.05 Luonnonvarakeskuksen tutkimusrahoitukseen.

Talousarvioaloite TAA 23/2018 vp

Helsingissä 28.9.2018

Sirkka-Liisa Anttila kesk
Lasse Hautala kesk
Eero Reijonen kesk
Esko Kiviranta kesk
Anne Kalmari kesk
Hannu Hoskonen kesk
Tapani Tölle kesk
Martti Talja kesk
Niilo Keränen kesk
Mikko Savola kesk
Petri Honkonen kesk
Hanna-Leena Mattila kesk
Pertti Hakanen kesk
Eerikki Viljanen kesk
Antti Rantakangas kesk
Markku Rossi kesk
Kauko Juhantalo kesk
Pekka Puska kesk
Olavi Ala-Nissilä kesk
Eeva-Maria Maijala kesk
Juha Pylväs kesk
Ari Torniainen kesk
Markku Pakkanen kesk
Ulla Parviainen kesk